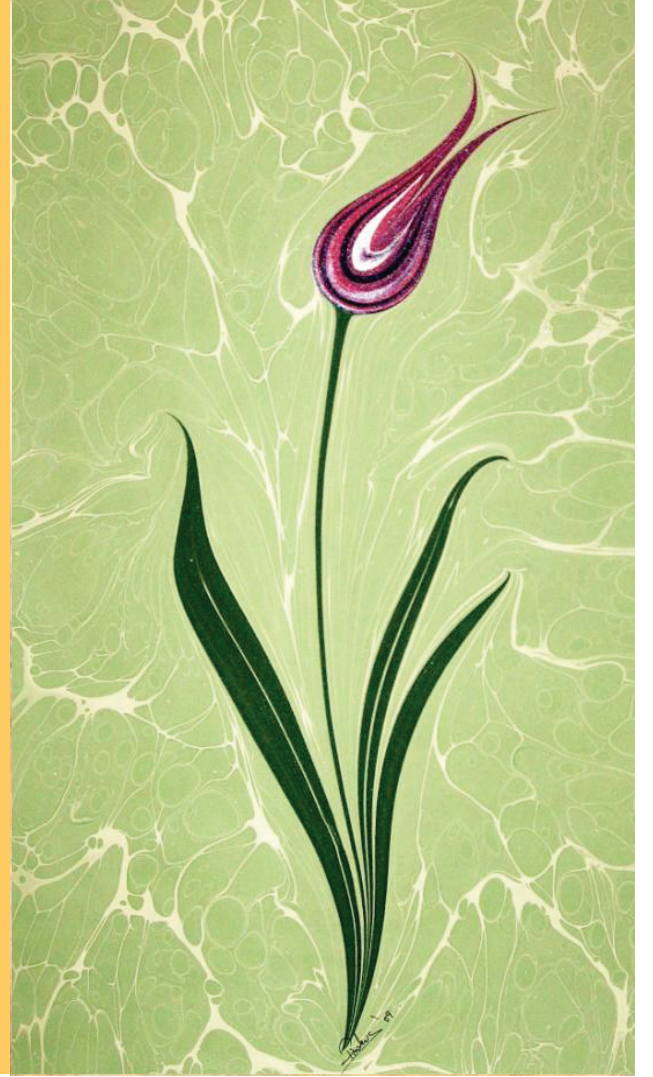

AHLÂK

- Ahlâkın Tarifi
- İslâm Ahlâkı'nın Önemi
- İslâm Ahlâkı'nın Sahası
- Müslümanın Görevleri
  - Allah'a Karşı Görevlerimiz
  - Peygamber'e Karşı Görevlerimiz
  - Anne Babaya Karşı Görevlerimiz
  - Komşulara Karşı Görevlerimiz
  - İnsanlara Karşı Görevlerimiz

Ahlâkın Tarifi

Ahlâk; kişinin iç ve dış âlemini güzelleştirici kurallardır. Başka bir ifadeyle, nefsi güzelliklerle süsleme ve kötülüklerden koruma yollarını gösteren kurallardır.

Ahlâk;

- İnsanın davranışlarına yön verir.
- İyi ile kötünün tesbitini sağlar.
- İyiyi alıp kötünden kaçınmanın yollarını tarif eder.
- İnsanın yapması gereken vazifeleri gösterir.

Peygamberimiz şöyle buyurur:

“Güzel ahlâk, güneşin buzu erittiği gibi, günahları eritir.”

İslâm Ahlâkı'nın Önemi

İnsan, akli, zekâsı ve iradesiyle diğer canlılardan ayrılır. Kur'ân-ı Kerîm insanın, başıboş olmadığını, haber vermektedir.

Bir âyet-i kerîmede Rabbimiz şöyle buyurur:

“Biz gerçekten insanı en güzel bir biçimde yarattık.” (Tîn sûresi, 4. âyet)

İnsan olarak bu güzelliğimizi devam ettirebilmemiz için İslâm'ın ahlâk prensiplerine uymamız gerekir. İnsan, toplum hâlinde yaşamak ve iyi ilişkiler kurmak zorundadır. Bunun için de Müslümanın, İslâm ahlâkına hava ve su gibi ihtiyacı vardır.

Hız. Peygamber, ahlâkın önemini değişik ifadelerle dile getirmiştir.

- "Sizin en hayırlınız, ahlâkı en güzel olanınızdır."
- "Ben güzel ahlâkı tamamlamak için gönderildim."
- "Benim yanımda en sevimliniz ve kıyamet günü bana en yakın olanınız, ahlâkı güzel olanınızdır."

En iyi insan olmak, herkesin tek hedefi olmalıdır. İnsan bunun için yaratılmıştır. Bu hedefe varabilmenin en önemli şartı, Peygamberimiz'in bize söylediği gibi ahlâklı olmaktır. İnsanlara en güzel ahlâkı öğretmek için gönderilen Peygamberimiz bile;

"Allah'ım beni güzel ahlâka ulaştır..."

diye dua etmiştir. Allah'ın rızasını kazanmanın, toplumda sevilen sayılan kişi olmanın yolu, İslâm ahlâkını öğrenip ona uygun yaşamaktır.

İslâm Ahlâkı'nın Sahası

İslâm, insanın bütün hayatı ile ilgilenir. İnsanın çevresindeki her şeyle olan ilişkisi ahlâk çemberinin içine girer.

Ahlâk kaideleri;

- Yiyip içmemizi,
- Oturup kalkmamızı,
- Giyinip kuşanmamızı,
- Sözümüzü, sohbetimizi,
- Kısacası, her şeyimizi, kapsar.

Övülen ve Güzel Görülen Davranışlardan Bazıları...

"Mü'minlerin iman açısından en mükemmel olanı,ahlakı en iyi olanıdır."
(Hadis-i şerif)

- Ağırbaşlılık
- Alçakgönüllülük
- Ana babaya iyilik
- Bağışlayıcı olmak
- Cesaret
- Cömertlik
- Çalışkanlık
- Doğruluk
- Fedakârlık
- Saygı
- Sevgi
- Şefkat
- Temizlik

- Adâlet
- Hoşgörü
- İyi niyetli olmak
- İyilik
- Kusurları örtücü olmak
- Misafirperverlik
- Nezaket
- Sabır
- Selâmlaşmak
- Sorumluluk
- Şükür
- Güven

Mîzana konan ameller arasında
güzel ahlâktan daha ağır
gelecek hiçbir şey yoktur.
(Hadis-i şerif)

Yerilen ve Çirkin Görülen Davranışlardan Bazıları

“Kim bir iyilik yaparsa ona on katı karşılık vardır. Kim de bir kötülük yaparsa, o da sadece o kötülüğün misliyle cezalandırılır ve onlara zulmedilmez.” (En'âm sûresi, 160. âyet)

- Acımasızlık
- Aç gözlülük
- Alaycılık
- Aldatmak
- Arabozuculuk
- Bencillik
- Cahillik
- Cimrilik
- Dedikoduculuk
- Emanete hıyanet
- Hakaret etmek
- Hırsızlık
- Tembellik

- İftira
- İkiyüzlülük
- İnatçılık
- İsrâf
- Kabalık
- Kıskançlık
- Kibir
- Kin
- Korkaklık
- Küskünlük
- Yalan
- Öfke

İki özellik vardır ki, bir mü'minde asla bir araya gelmez. Cimrilik ve kötü ahlâk.
(Hadîs-i şerif)

NELER ÖĞRENDİK?

- 1 - Kişinin, iç ve dış âlemini güzelleştiren kurallara "Ahlâk Kuralları" denir.
- 2- Peygamberimiz, "Güzel ahlâk, güneşin buzu erittiği gibi, günahları eritir" buyurmuştur.
- 3- Müslümanın, İslâm ahlâkına hava ve su gibi ihtiyacı vardır. Ahlâk kuralları bütün hayatımızı kapsar.
- 4- Cömertlik, çalışkanlık, doğruluk, saygı, sevgi, ana babaya iyilik övülen ve güzel davranışlardandır.
- 5- Acımasızlık, alaycılık, hırsızlık, tembellik, israf, yalan, küskünlük çirkin görülen davranışlardandır.

NELER ÖĞRENDİK?

1-

SORULAR

1- Peygamberimiz; "Benim yanımda en sevimliniz ve kıyamet günü bana en yakın olanınız ..... güzel olanınızdır." buyurmuştur.

2- Allah rızasını kazanmanın, toplumda sevilen sayılan kişi olmanın yolu, İslâm .....nı öğrenip ona uygun yaşamaktır.

3- Nefsi güzelliklerle süsleme ve kötülüklerden koruma yollarını gösteren kurallara ..... kuralları denir.

4- Hangileri güzel görülen davranışlardandır? İşaretleyiniz.

a- Cesaret	b- İsrâf	c- Doğruluk	d- Alaycılık
e- Saygı	f- Selâmlaşmak	g-Tembellik	h- Hakaret

5- Hangileri kötü görülen davranışlardandır? İşaretleyiniz.

a- Sabır	b- Kibir	c- Adâlet	d- Sorumluluk
e- Hoşgörü	f- İnatçılık	g- Cahillik	h- İftira

6- Açgözlülük, yerilen ve ..... görülen bir davranıştır.

7- Mîzana konan ameller arasında .....tan daha ağır gelecek hiçbir şey yoktur.

8- Allah rızasını kazanmanın, toplumda sevilen sayılan kişi olmanın yolu, İslâm .....nı öğrenip ona uygun yaşamaktır.

Müslümanın Görevleri

Allah'a Karşı Görevlerimiz

İyi Müslüman olmanın birinci şartı Allah'a hakkıyla iman edip, kulluk etmektir. Kulluk ise O'nun emirlerini yapıp yasaklarından kaçınmakla olur. Allah'a karşı görevlerimizin bazılarını söylece sıralayabiliriz;

- Allah'a ve O'nun bildirdiği gerçeklere inanmak.
- O'na şükretmek.
- O'na güvenip, rahmetinden ümit kesmemek
- Sık sık O'nun adına yemin etmemek.
- Devamlı Allah'ı hatırlamak,
- Allah'a karşı ibâdetleri yerine getirmek.
- O'na dua etmek
- O'na tevbe etmek ve O'ndan af dilemek.
- O'nu her şeyden çok sevmek

Hadîs-i şerifte şöyle buyrulur:

"Allah bir kulu sevince Cebrâil'i çağırır ve: "Ben filanı seviyorum, onu sen de sev, buyurur. Cebrâil onu sever sonra da şöyle nida eder: Allah filanı seviyor, siz de onu seviniz. Böylece gök ehli de onu severler, sonra yeryüzünde kabul görmesi emrolunur."

Allah Kimleri Sever?

ALLAH

- Adâletle davrananları ve adâleti gözetenleri
- Çok tevbe edenleri
- Güzel davranışları
- İyilik edenleri
- Kendine karşı gelmekten sakınanları
- Sabredenleri
- Temizlenenleri
- Tevekkül edenleri

SEVER

Allah Kimleri Sevmez?

ALLAH

- Bozguncuları
- Şımaranları
- Günahkârları ve nankörleri
- Haddi aşanları
- Hainleri
- İnkâr edenleri
- İsrâf edenleri
- Kibirlenenleri

SEVMEZ

Peygamberimiz'e Karşı Görevlerimiz

Peygamberimiz, âlemlere rahmet olarak gönderilmiştir. Allah, o'nun için:

"Sen yüce bir ahlâk üzeresin." (Kalem sûresi, 4. âyet)

"Allah'ın resulünde sizler için güzel bir örnek vardır." (Ahzâb sûresi, 21 . âyet) buyurmaktadır.

Ona karşı görevlerimizden bazılarını şöyle sıralanabilir:

- Onu çok sevmek.
- Onun hayatını ve bütün yaptıklarını örnek almak.
- Onun mübârek sözlerini okumak, anlamak ve yaşamak.
- Onun ismi anıldığı zaman, o'na salât-ü selâm getirmek.
- Onun ahlâkıyla ahlâklanmak.
- Kabrini ziyaret ederken, sanki Hz. Peygamber hayattaymış gibi edebe uymak.

Peygamberimiz'in Ahlâkından Örnekler:

- Peygamberimiz çok güvenilir bir insandı. Düşmanları bile sefere çıkarken kıymetli eşyalarını ona teslim ederlerdi.
- Acıma duygusu yüksekti.
- Edepli ve utangaçtı.
- Yemesi, içmesi ve giyinmesi sade idi. Önüne gelen yemeği yerdı. Yemek seçmezdi.
- Toplumda kendisine yer ayrılmasını istemez, boş bulduğu yere otururdu.
- O, affediciydi; kendisine işkence edenlere, Mekke'nin fethi günü "Hepiniz serbestsiniz, gidebilirsiniz." demişti.
- Alışverişte doğruluktan ayrılmazdı.
- Evde iyi bir aile reisi idi. Ev işlerine yardım ederdi.
- Şaka da olsa hiçbir kötü sözü ağızına almazdı.
- İyi ve güzel huylu, bütün insanlara nazik davranır. Her zaman güler yüzlü idi.
- Karşılaştığı kişiye selâm verirdi.
- İnsanların ayıplarını yüzüne vurmazdı,
- Kendisiyle konuşanı dikkatle dinler ve yüzünü ondan çevirmezdi.
- Çok cömertti, hiç kimseye hayır dememişti.

NELER ÖĞRENDİK?

1 - Allah'a karşı görevlerimiz:

- O'na inanmak, emirlerine uymak.
- Rahmetinden ümit kesmemek.
- O'na ibâdet etmek.
- O'na tevbe etmek ve af dilemek.
- O'nu her şeyden çok sevmektir.

2- Allah; güzel davrananları, adâetli olanları, iyilik edenleri, sabredenleri, temizlenenleri sever.

3- Allah; bozguncuları, nankörleri, hainleri, inkâr edenleri, israf edenleri, zalimleri sevmez.

4- Peygamberimiz'e karşı görevlerimiz:

- Onu çok sevmek.
- Onu örnek almak.
- Ona salât-ü selâm getirmek.
- Onun mübârek sözlerini okumak, anlamak ve yaşamaktır.

5- Peygamberimiz her yönüyle en güzel ahlâk sahibi idi.

NELER ÖĞRENDİK?

1-

SORULAR

Aşağıdaki sorulara **EVET** - **HAYIR** şeklinde cevap veriniz.

- 1- Peygamberimiz çok güvenilir bir insandı. Düşmanları bile sefere çıkarken kıymetli eşyalarını ona teslim ederlerdi. ( )
- 2- Allah, şımaranları sever. ( )
- 3- İyi Müslüman olmanın birinci şartı Allah'a hakkıyla iman edip, kulluk etmektir. ( )
- 4- Allah'a güvenip, rahmetinden ümit kesmemeliyiz. ( )
- 5- Peygamberimiz'in hayatını ve bütün yaptıklarını hayatımızın bütün safhalarında örnek almalıyız. ( )
- 6- Peygamberimiz, kendisiyle konuşanı dikkatle dinlemez ve yüzünü başka tarafa çevirirdi. ( )
- 7- Peygamberimiz'in mübârek sözlerini okumak, anlamak ve yaşamak bizim en önemli görevimizdir. ( )
- 8- Allah'a kulluk onun emirlerini yapmayıp yasaklarından kaçınmamakla olur. ( )

Anne ve Babamıza Karşı Görevlerimiz

Allah ve resulünden sonra en çok itaat edeceğimiz kişiler anne-babamızdır. Allah, “Rabbin, sadece kendisine kulluk etmenizi; ana-babanıza da iyi davranmanızı kesin bir şekilde emretti.” buyurmuştur. (İsrâ sûresi, 23. âyet)

Allah'ın en çok sevdiği amel vaktinde kılınan namazdır. Bundan sonra anne-babaya iyilik gelir. Anne-babanın doğru olan emirlerine itaatsizlik büyük günahlardandır.

Bir adam annesini sırtına almış Kâbe'yi tavaf ettiriyordu. O esnada Resûlullah (s.a.v.)'i gördü: “Nasıl annemin hakkını ödeyebildim mi?” diye sordu. Hz. Peygamber: “Hayır, seni karnında taşıırken, bir nefes alma anındaki zahmetinin dâhi hakkını ödeyemedin.” buyurdu.

Anne babanın hakkı, ödenemeyecek kadar büyüktür. Ancak onlara iyi ve güzel davranmak suretiyle gönülleri razı edilirse hakları ödenmiş olur.

Allah Teâlâ, İsrâ sûresinin 23. âyetinde; “Eğer onlardan birisi veya ikisi birden ihtiyarlıklarında senin yanında olurlarsa 'öf' deme, onları azarlama, onlara güzel söz söyle.” buyurmuştur: O halde anne-babaya karşı görevlerimizi söyle sıralayabiliriz:

- Onlara öf dememek,
- Onları azarlamamak,
- Onlara hoş söz söylemek,
- Onlara isimleri ile değil, anneciğim, babacığim şeklinde hitap etmek,
- Onlara acımak, hoşca sohbet etmek, kucaklamak, ellerini öpmek, sevindirmek.
- Hem hayatta iken, hem de öldükten sonra, onlara dua etmek.

Peygamberimiz'e bir adam geldi ve; “Yâ Resûlallah, öldükten sonra anne-babama yapabileceğim bir iyilik kaldı mı? Yapayım” dedi. Hz. Peygamber; “Evet, onlara dua etmen ve Allah'tan mağfiret talep etmen; varsa vasiyetlerini yerine getirmen, onların ziyaret ettiği kimseleri ziyaret edip, dostlarına ikramda bulunmandır.” buyurdu.

Komşularımıza Karşı Görevlerimiz

Akrabalarımızdan sonra bize en yakın olanlar komşularımızdır. Peygamberimiz, "Kişinin mutluluğundan birisi de iyi bir komşuya sahip olmasıdır." buyurmuştur. Komşularımıza karşı görevlerimizi, Peygamber Efendimiz şu hadîs-ı şerifleriyle ifade etmişlerdir:

- Senden isterse borç vermen,
- Yardım dilerse yardım etmen,
- İhtiyacı olursa karşılaman,
- Hastalanırsa ziyaret etmen,
- Ölürse cenazesine katılman,
- Bir sıkıntıya uğrarsa üzüntünü belirtip teselli etmen.

Bütün İnsanlığa Karşı Görevlerimiz

İnsan, en şerefli bir varlık olarak yaratılmıştır. İnsanın yaratılışında; bir arada yaşama, yardımlaşma ve dayanışma ihtiyacı vardır. Kur'an-ı Kerim'de: "Ey insanlar, sizi bir erkekle bir dişiden yaratık ve sizi birbirinizle tanışasınız diye milletlere ve kabilelere ayırdık." buyurulmaktadır. (Hucurât sûresi, 13. âyet)

İnsanın birçok ihtiyacı vardır. Bu ihtiyaçları tek başına karşılayamaz. Diğer insanlarla yardımlaşmak zorundadır. Bu sebeple insanlara karşı da görevlerimiz vardır. Bunlar:

- İnsanın, Allah tarafından yaratıldığını bilerek ona iyi davranmak,
- Yardımlaşma ve dayanışma içinde olmak,
- Düşkünlere yardım etmek,
- Hayatı tehlikeye atan şeylere karşı ortaklaşa mücadele etmek,
- İnsan haklarına saygı göstermek,
- İnsanların mallarına zarar vermemek.

Elif okuduk ötürü,
Pazarlık yaptık götürü,
Yaratılanı severiz,
Yaratandan ötürü.

Yûnus EMRE

NELER ÖĞRENDİK?

- 1 - Allah ve Peygamber'den sonra en çok itaat edeceğimiz kişiler anne ve babamızdır.
- 2- Anne-babanın hakkı, ödenemeyecek kadar büyüktür.
- 3- Anne-babamıza "öf" dememeli, onları azarlamamalı, onlara güzel ve hoş sözler söylemeli, ellerini öpmeli ve dualarını almalıyız.
- 4- Komşularımızla iyi geçinmeli, onları rahatsız etmemeliyiz.

NELER ÖĞRENDİK?

1-

A large blue rectangular area with a brown border, containing horizontal dotted lines for writing.

Ahlâkla ile İlgili Bir Hatıram

SORULAR

- 1- Allah ve resulünden sonra en çok itaat edeceğimiz kişiler ..... ve .....dır.
- 2- Allah Teâlâ, İsrâ sûresinde; "Eğer onlardan birisi yada ikisi birden ihtiyarladıklarında senin yanında olurlarsa "....." deme, ... " buyurmaktadır.
- 3- Komşularımıza karşı görevlerimizi Peygamberimiz şu hadîs-i şerifleriyle ifade etmişlerdir:
Senden isterse ..... vermen, yardım dilerse ..... etmen,
  - .....olursa karşılaman,
  - ..... ziyaret etmen,
  - ..... cenazesine iştirak etmen,
  - Bir ..... uğrarsa uzüntünü belirtip teselli etmen.
- 4- Akrabalarımızdan sonra bize en yakın olanlar .....dır.
- 5- Kur'ân-ı Kerîm'de; "Ey insanlar, sizi bir ....., bir ..... yarattık ve sizi birbirinizle tanışasınız diye ..... ve kabilelere ayırdık." buyurulmaktadır.
- 6- Düşkünlere yardım etmek ..... görevimizdir.
- 7- Yaratılanı severiz, ...dan ötürü.
- 8- Anne-babanın doğru olan emirlerine itaatsizlik büyük .....lardandır. Kişinin mutluluğundan birisi de iyi bir ..... sahip olmasıdır. İnsanlık görevlerimizden biri de insanların ..... zarar vermemektir.